HR-LAB · การสิ้นสุดการจ้าง

การเลิกจ้าง

อะไรนับเป็น “การเลิกจ้าง” ตามกฎหมาย ต้องตรวจอะไรก่อนตัดสินใจ และทำไมการจ่ายค่าชดเชยครบยังไม่ได้แปลว่าเลิกจ้างเป็นธรรม

ชื่อ _____ หน่วยงาน _____ วันที่ _____

คำถามหลัก

บริษัทจะเลิกจ้างพนักงานคนนี้ ต้องตรวจและจ่ายอะไรบ้าง

คำตอบสั้น

การเลิกจ้างคือการที่นายจ้างไม่ให้ลูกจ้างทำงานต่อและไม่จ่ายค่าจ้าง ไม่ว่าจะเพราะสิ้นสุดสัญญาหรือเหตุอื่น รวมถึงปิดกิจการ ก่อนเลิกจ้างให้ไล่ตรวจ เหตุผลและหลักฐาน การบอกกล่าวล่วงหน้า ค่าชดเชย เงินค้างจ่าย และเอกสาร การมีค่าชดเชยครบไม่ได้แปลว่าเลิกจ้างเป็นธรรม และการไม่จ่ายค่าชดเชยต้องมีฐานกฎหมายชัด

ไม่ให้ทำงาน **+ ไม่จ่าย** ถือเป็นการเลิกจ้างไม่ว่าใช้คำใด ม.118	**3** **วัน** จ่ายค่าจ้างและ OT ที่ค้าง ม.70	**30–400** **วัน** ค่าชดเชยตามอายุงาน ม.118	**เป็นธรรม** **แยกตรวจ** ค่าชดเชยไม่ได้ทำให้เลิกจ้างเป็นธรรม

01 ขอบเขตของเรื่องนี้

นิยามการเลิกจ้าง | เหตุผลและหลักฐาน | การบอกกล่าวล่วงหน้า | ค่าชดเชยและข้อยกเว้น | เลิกจ้างไม่เป็นธรรม | เงินและเอกสารเมื่อออก

ฐานกฎหมาย: พ.ร.บ.คุ้มครองแรงงาน นิยาม/มาตรา 17, 118–119; CCC; แนวฎีกา

สิ่งที่อยากรู้หรือคำถามจากหน้างาน

01 หลักตัดสินที่ต้องใช้

1. การเลิกจ้างคือการที่นายจ้างไม่ให้ทำงานต่อและไม่จ่ายค่าจ้าง ไม่ว่าเพราะเหตุใด รวมถึงกรณีนายจ้างดำเนินกิจการต่อไปไม่ได้ (ม.118)
2. สัญญาไม่มีกำหนดระยะเวลาต้องบอกกล่าวล่วงหน้าตามรอบจ่ายค่าจ้าง หรือจ่ายสินจ้างแทน (ม.17, 17/1)
3. ต้องจ่ายค่าชดเชยตามอายุงาน เว้นแต่มีเหตุตามมาตรา 119 หรือสัญญามีกำหนดเวลาที่เข้าข้อยกเว้น
4. ค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา และค่าทำงานในวันหยุดที่ค้าง ต้องจ่ายภายใน 3 วันนับแต่วันเลิกจ้าง (ม.70)
5. การเลิกจ้างที่ไม่มีเหตุอันสมควร ศาลแรงงานอาจสั่งให้รับกลับหรือชดใช้ค่าเสียหาย แยกจากค่าชดเชย

02 ตัดสินใจทีละขั้น — ไล่จากบนลงล่าง หยุดเมื่อเจอผลลัพธ์

#	คำถาม	ใช่	ไม่ใช่
1	**มีเหตุผลและหลักฐานรองรับการเลิกจ้างหรือไม่**	→ ข้อถัดไป	เสี่ยงเลิกจ้างไม่เป็นธรรม ทบทวนก่อนดำเนินการ
2	**เหตุนั้นเข้ามาตรา 119 และจะระบุไว้ในหนังสือเลิกจ้างหรือไม่**	ไม่ต้องบอกกล่าวและไม่ต้องจ่ายค่าชดเชย แต่จ่ายค่าจ้างค้างภายใน 3 วัน	→ ข้อถัดไป
3	**บอกกล่าวล่วงหน้าทันรอบจ่ายค่าจ้างหรือไม่**	จ่ายค่าชดเชยตามอายุงานและเงินค้างให้ครบ	จ่ายสินจ้างแทนการบอกกล่าว + ค่าชดเชย + เงินค้าง

ใช้กับกรณีของเรา: ข้อเท็จจริงที่ต้องตรวจเพิ่ม

01 ตัวอย่างกับกรณีจริง

กรณี 1: ยุบตำแหน่ง ให้ออกทันที

เงินเดือน 30,000 บาท อายุงาน 2 ปี จ่ายเงินเดือนทุกสิ้นเดือน บริษัทแจ้งและให้ออกวันที่ 31 มีนาคม

แจ้งวันที่ 31 มี.ค. มีผลได้เร็วสุด	**30 เม.ย.**
สินจ้างแทนการบอกกล่าว (1 เดือน)	**30,000**
ค่าชดเชย 90 วัน = 1,000 × 90	**90,000**
รวม (ไม่รวมเงินค้างอื่น)	**120,000**

ผล: จ่าย 120,000 บาท พร้อมค่าจ้างเดือนมีนาคมและเงินค้างอื่นภายในกำหนด

กรณี 2: ห้ามเข้าทำงานโดยไม่มีหนังสือ

หัวหน้าสั่งให้พนักงาน “ไม่ต้องมาแล้ว” ปิดบัตรเข้าออก และไม่จ่ายค่าจ้างเดือนถัดไป แต่ไม่ได้ออกหนังสือเลิกจ้าง

ไม่ให้ทำงาน	**ใช่**
ไม่จ่ายค่าจ้าง	**ใช่**
มีหนังสือเลิกจ้าง	**ไม่มี**

ผล: ถือเป็นการเลิกจ้างตามมาตรา 118 มีสิทธิสินจ้างแทนการบอกกล่าวและค่าชดเชย และอ้างมาตรา 119 ภายหลังไม่ได้เพราะไม่ได้ระบุเหตุ

02 ลำดับเวลาและกำหนดที่ต้องไม่พลาด

ก่อนตัดสินใจ	วันแจ้ง	ภายใน 3 วัน	วันมีผล
ตรวจเหตุผล หลักฐาน อายุงาน และค่าจ้างอัตราสุดท้าย	ออกหนังสือระบุเหตุและวันมีผล	จ่ายค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา และค่าทำงานวันหยุดที่ค้าง	จ่ายค่าชดเชย ออกหนังสือรับรองการทำงาน และแจ้งออกประกันสังคม

ลองคำนวณกรณีของคุณ

01 ความเข้าใจผิดที่พบบ่อย

เข้าใจผิด	ที่ถูกต้อง
ไม่ได้เขียนว่าเลิกจ้าง จึงไม่ใช่เลิกจ้าง	ไม่ให้ทำงานและไม่จ่ายค่าจ้างถือเป็นการเลิกจ้าง
จ่ายค่าชดเชยครบแล้วเลิกจ้างเป็นธรรม	ความเป็นธรรมตรวจแยกจากค่าชดเชย
เลิกจ้างแล้วจ่ายเงินรอบปกติก็พอ	ค่าจ้างและ OT ที่ค้างต้องจ่ายภายใน 3 วัน

02 รายการตรวจสองฝ่าย

บริษัทและฝ่าย HR

- ☐ ใช้ termination matrix ทุกครั้งก่อนเลิกจ้าง
- ☐ ระบุเหตุในหนังสือเลิกจ้างให้ครบ
- ☐ ตั้งกำหนดจ่าย 3 วันในระบบเงินเดือน
- ☐ เก็บหลักฐานการสอบข้อเท็จจริงและการตัดสินใจ

ลูกจ้าง

- ☐ ขอหนังสือเลิกจ้างที่ระบุเหตุและวันมีผล
- ☐ เก็บหลักฐานการห้ามเข้าทำงานหรือการหยุดจ่ายค่าจ้าง
- ☐ ตรวจเงินแต่ละรายการ: สินจ้าง ค่าชดเชย ค่าจ้างค้าง วันพักร้อน

เอกสารและหลักฐานที่ต้องมี

- ☐ หนังสือเลิกจ้างระบุเหตุและวันมีผล
- ☐ worksheet final pay แยกรายการ
- ☐ หนังสือรับรองการทำงานและแบบแจ้งออกประกันสังคม
- ☐ หลักฐานประกอบเหตุผล
- ☐ หลักฐานการจ่ายเงิน

03 ทดสอบความเข้าใจ

1. นายจ้างห้ามเข้าทำงานและหยุดจ่ายค่าจ้างโดยไม่มีหนังสือ ถือว่าอย่างไร

(ก) ลาออกเอง (ข) การเลิกจ้าง (ค) พักงาน

2. ค่าจ้างค้างเมื่อนายจ้างเลิกจ้าง ต้องจ่ายภายใน

(ก) 3 วัน (ข) 7 วัน (ค) 30 วัน

3. จ่ายค่าชดเชยครบแล้ว ศาลยังเห็นว่าเลิกจ้างไม่เป็นธรรมได้หรือไม่

(ก) ไม่ได้ (ข) ได้ (ค) ได้เฉพาะพนักงานรายวัน

เฉลย: 1(ข) มาตรา 118 ถือว่าเป็นการเลิกจ้าง · 2(ก) มาตรา 70 กำหนด 3 วันนับแต่วันเลิกจ้าง · 3(ข) ความเป็นธรรมของการเลิกจ้างตรวจแยกจากค่าชดเชย

บันทึก

ตรวจทานเนื้อหา 9 ตุลาคม 2569 · ใช้ประกอบการตัดสินใจร่วมกับตัวบทที่มีผลและข้อเท็จจริงของแต่ละกรณี · อ่านฉบับเต็มและภาษาอังกฤษได้ที่ www.hrlab-th.com